LINA DIMMING
LÄRARE PÅ FRAMTIDSSPÅR

GYMNASIESKOLA MED HELHETSGREPP

FRAMTIDSSPÅR SER DEN STÖRRE BILDEN

Hinderröjning. Det är ett av nyckelorden i Framtidsspårs gymnasieverksamhet. I många fall är det inte själva skolarbetet som gör att en elev inte klarar gymnasiet, utan problem som ligger utanför lärsituationen. Ett obearbetat trauma, en osäker boendesituation eller ett otryggt hem. Sånt får eleverna hjälp att komma tillrätta med på Framtidsspår.

TEXT: **JENNIE DANIELSSON** FOTO: **KATJA RAGNSTAM**

Den reguljära gymnasieskolan är bra på identifiera problem som har med inlärningssvårigheter att göra, som till exempel dyslexi. För sådana problem finns det rutiner och väl beprövade åtgärder.
Men, när det gäller psykosociala problem saknas många gånger de verktyg som behövs för att lösa dem. Det gör att många elever som mår dåligt aldrig fångas upp, utan hoppar av eller går ut gymnasiet med ofullständiga betyg.

Detta menar Räddningsmissionens Sandra Stene, samordnare vid Framtidsspår.
– Efter några år knackar de kanske på dörren till vuxenskolan, men klarar inte det heller, säger Sandra.
Och när misslyckande läggs till misslyckande sätter det sig till slut på självförtroendet och tröskeln till gymnasiet blir allt högre.

Systemet som inte lyckas
Kicki Karlsson från Ljungskile folkhögskola är en av lärarna på Framtidsspår. Hon tycker det är ett tankefel att prata om att elever misslyckats, eller när det lite hurtigt heter att ”det finns inga hopplösa fall”.
– Vi ser det inte som att det är eleverna som misslyckats, utan att det är systemet runt om.
Kickis elever har själva formulerat en sats som de tycker beskriver deras läge på Framtidsspår. De kallar det ”en ärlig chans”.
Framtidsspår är en verksamhet där flera olika aktörer samverkar med Göteborgs Räddningsmission som huvudman. Syftet med Framtidsspår är att ta ett helhetsgrepp kring unga människor från Angered som av olika skäl inte klarat gymnasiet.
Ljungskile folkhögskola och Arbetarrörelsens folkhögskola står för lärare och utfärdande av behörighet, Räddningsmissionen ställer upp med lokaler och samordning. Till verksamheten är bland annat också en socialsekreterare och en terapeut kopplad.

Allt under samma tak
Tanken med detta är att flera problem ska kunna lösas under samma tak. Och utgångspunkten är frågan: Vad behövs för att du ska kunna börja och slutföra skolan?
Det kan krävas många och långa motivationssamtal för att svara på det. Och påfallande ofta visar det sig att det ligger ett obearbetat trauma i botten.
– Då säger vi ”ja, men gå och prata lite med Yvonne”. Och så har man fått en person att gå i terapi som aldrig annars skulle göra det, säger Kicki.
Yvonne Lagerstedt Öhlin är den terapeut som är knuten till Framtidsspår och hon beskriver hur unga, utan några egentliga inlärningssvårigheter, kör fast i studierna:
– Det kan börja med exempelvis en förlust av nära anhörig, och kanske har eleven fått dåligt stöd i den situationen. Och ett obearbetat trauma kan göra att det går dåligt i skolan. Då är det lätt att tappa självtilliten och börja tro det beror på att man själv är dålig, säger hon.

> Vi saknar dig när du inte är här

”Vårt jobb att tro på dem”
– Vi röjer hinder så att man kan fokusera på sin skola och skaffa sig sin gymnasiekompetens, säger Kicki.
Och hinderröjningen fortsätter under utbildningen om det behövs.
– Här skiljer vi oss från det vanliga gymnasiet där man betonar att det är frivilligt. Det är det ju här också, men här får eleverna hör att ”vi saknar dig när du inte är här”, säger Sandra.
Kicki menar att eftersom eleverna inte alltid tror på sig själva är det lärarnas jobb att tro på dem.
– ”Du vill komma, du har förmågan”, säger vi. Om någon inte dyker upp en dag så ringer vi och tar reda på varför. Många vill först inte berätta, de tycker inte att de har en godtagbar anledning. Men det är okej att säga som det är. Vi frågar och frågar och till slut är apelsinen färdigskalad.

Men om alla orsaker till frånvaro godtas, blir det inte så att många då inte når målen? Eller får de godkänt ändå?
– Nej, vi tummar inte på betygen. Vi har en läroplan att följa. Det vi gör om någon har svårt att följa undervisningen är helt enkelt att ge mer tid, säger Kicki.

Ren vinst
På Framtidsspår är det högre lärartäthet än i den ordinarie gymnasieskolan, mer resurser på var och en, så att man kan individanpassa undervisningen.

>>>

DAVID BÄCK
LÄRARE PÅ FRAMTIDSSPÅR

– Den här gruppen kostar lite mer, men det måste den få göra. Och ser man till styrkan och kompetensen de får, blir det en vinst i slutänden säger Sandra Stene.
– Och den som inte får ordning på sitt trauma kostar livet ut, tillägger hon.
I år räknar Kicki med att tre elever kommer att fullgöra gymnasiet och erövra den åtråvärda gymnasiekompetensen, den som ger behörighet att söka till högskola, och som idag är i det närmaste nödvändig för att få något som helst jobb.

Det bästa som finns

Derin Ibrahim, 23 år, är elev på Framtidsspår sedan i höstas.
– Det här är det bästa som finns, det ger så många möjligheter. Jag har haft en tuff period i livet och nu får jag en ärlig, sista chans, säger hon.
Hon gick ut gymnasiet utan godkända betyg i kärnämnena, men eftersom hon gick omvårdnadsprogrammet och hade godkänt i de medicinska ämnena, kunde hon arbeta som undersköterska, vilket hon gjort under några år. Men så kände hon att hon ville göra annat och sökte till komvux för att läsa in det som fattades.
– Jag hoppade av efter två veckor. Det var så högt tempo och man var bara en av hundra andra. På komvux är det ingen lärare som kommer och sätter sig bredvid en när man behöver hjälp. Men här känner man sig så viktig. Man får chans att lära känna lärarna och tycka om dem. Och framtidsplanerna har börjat ta form.
– Jag tänker faktiskt plugga vidare. Jag har sett en utbildning till behandlingspedagog, säger Derin.

Användbara metoder

Men det finns vinster att räkna hem också för folkhögskolorna som medverkar och för Räddningsmissionen.
Kicki tycker att flera av de grepp och metoder hon använder på Framtidsspår kan funka i undervisningen även på folkhögskolan.
Och Sandra menar att arbetet stärker Räddningsmissionens identitet som ”möjliggörare”.
– Vi har som mål att blir bättre på att jobba förebyggande. Här jobbar vi med en grupp som ännu inte hamnat i ett etablerat utanförskap. Och genom att jobba tillsammans med andra aktörer kan vi ge ett mervärde för eleverna, säger hon.
•••••••